

SUOMEN KIELEN KAUNEIN SANA

Kohderyhmä.
Nuoret, nuoret
aikuiset, aikuiset

Käyttötilanne:
Teemailta, nuorten
ilta, lähetyspiiri

Kesto: 45-60 min

Teema: Oman
kielen merkitys

Tavoite

Tämän työskentelyn tavoitteena on oppia ymmärtämään oman kielen käyttämisen merkitys Raamatun lukemisessa ja kulttuurin säilymisessä. Työskentelyn kautta osallistujat ymmärtävät Raamatun kääntämisen kulttuurillisen ja uskonnollisen merkityksen.

Työskentelyosiossa on A ja B -osiot. Ohjaaja voi halutessaan lyhentää työskentelyä jättämällä jommankumman osioista pois.

Tarvikkeet:

Kaikki työskentelyyn tarvittava aineisto löytyy tulostettavina pdf-dokumentteina tämän sivun lopusta.

- Läppäri ja dataprojektori (testaa toimivuus etukäteen!)
- Lista suomen kielen kauneimmista sanoista ladattuna esimerkiksi läppärin työpöydälle
- Raamatunjakeet tulostettuna ja valmiiksi leikattuna
- Paperia ja kyniä (osallistujat voivat käyttää myös esimerkiksi omia kännyköitään tekstien kirjoittamisessa muistiin)

Työskentelyn kulku

1. Virittäytyminen (5-10 min)

Suomen kielen kaunein sana.

Suomen kielen kauneimmaksi sanaksi on valittu äänestys toisensa jälkeen ”äiti”. Valintaa on perusteltu kauniilla muodolla, mutta luultavasti painavin syy on sanaan liitetty tunnelataus. Esimerkiksi englanninkielisissä kilpailuissa voittajaksi on niin ikään usein päätynyt äitiä tarkoittava sana ”mother”.

Keskustelkaa pienissä ryhmissä siitä, miksi mahdollisesti ”äiti” on valittu suomen kielen kauneimmaksi sanaksi? Mikä on osallistujien mielestä suomen kielen kaunein sana ja miksi? Entä mikä on suomen kielen suomalaisin sana?

Työskentelyssä voi käyttää halutessaan esimerkiksi digitaalista Jamboardia tai ihan vain tavallisia post-it-lappuja, joille kerätään osallistujien mielestä suomen kielen kauneimpia sanoja. Lopuksi katsotaan yhdessä, millaisia sanoja on tullut ja onko useampi osallistuja mahdollisesti ehdottanut samoja.

2. Työskentely A (10-15 min)

Lukekaa Ilta-Sanomien kokoama lista suomen kielen kauneimmista sanoista (liitteenä).

Yksilötyöskentely:

Jokainen valitsee suomen kielen kauneimpien sanojen listasta omasta mielestään 1-3 kauneinta sanaa.

Sanojen ympärille keksitään virke/virkkeitä, jossa sana esiintyy lauseyhteydessä. Virke kirjoitetaan ylös.

Ryhmätyöskentely:

Muodostakaa 3-4 hengen ryhmiä.

Yrittäkää ryhmässä kertoa Alias-tyylillä virkkeen/virkkeiden sisältö käyttämättä yhtäkään niistä kauneimmista sanoista, jotka on valittu. Esimerkki: Jos osallistuja on muodostanut mielestään kauneimpia sanoja käyttäen: ”*Kuulaassa kesäyössä ei ole parempaa kuin lämmin löyly*”, hän yrittää kertoa virkkeensä muille käyttämättä kursivilla olevia sanoja esimerkiksi näin ”Kirkkaassa kesä-, heinä-, ja elokuulle sijoittuvan vuodenajan pimeimmässä vuorokauden ajassa ei ole parempaa kuin heittää kauhalla vettä kiukaalle. Muut arvaavat, mitä sanoja alkuperäisessä virkkessä on käytetty.

Purku:

- Millaisena osallistujat kokivat sen, että heidän piti kertoa asia ilman valitsemiansa kauniita sanoja?
- Muuttuiko virkkeen merkitys ja jos muuttui, millä tavalla?
- Mitä suomen kielen kauneimpien sanojen lista kertoo mielestänne Suomesta, suomalaisuudesta ja suomen kielestä?
- Miten suomalainen kulttuuri esiintyy kielessä?
- Mikä on mielestänne suomen kielen suomalaisin sana? Miksi se on mielestänne suomen kielen suomalaisin sana?

3. Työskentely B (raamattutyöskentely) (15-20 min)

Tulosta ja leikkaa liitteenä olevat raamatunjakeet.

Jaa osallistujat 3-4 hengen ryhmiin. Jaa jokaiselle ryhmälle 4-5 raamatunjaetta. Ei haittaa, vaikka useammalla ryhmällä olisi samoja jakeita.

Pyydä ryhmäläisiä kirjoittamaan jakeet uudelleen käyttämättä lihavoitua sanaa. Asian merkityksen tulisi tulla kuitenkin ymmärretyksi.

Käykää läpi, millaisia ehdotuksia ryhmiltä syntyi.

Keskustelkaa lopuksi, muuttuiko jakeen merkitys? Jos muuttui, mihin suuntaan? Jäätiinkö kaipaamaan alkuperäistä sanaa? Miksi? Millaisia merkityksiä kyseinen sana pitää sisällään?

4. Kokoava työskentely (10-15 min)

Kerro aluksi, että edelliset työskentelyt johdattavat seuraavaksi katsottavaan videoon kielen ja sanojen merkityksestä Angolassa, jossa puhutaan useita eri paikalliskieliä, mutta virallisena kielenä on Portugali.

Katsokaa video Angolasta.

- Kerratkaa yhdessä vielä: Miksi Angolassa puhutaan portugalia? Miksi moni angolalainen on menettänyt äidinkieltä?
- Floyd kertoi videolla, että opiskellessaan Etelä-Afrikassa, hänen opiskelutoverinsa säästivät häntä siitä, että hän osasi monia eurooppalaisia kieliä, mutta ei yhtään afrikkalaista kieltä. Miksi arvellette heidän suhtautuneen Floydin kielitaitoon näin?
- Millä tavalla kieli ja kulttuuri kietoutuvat yhteen ja mitä kieli kertoo kulttuurista?
- Mikä merkitys on kielen kauneimmilla sanoilla niille, joille kyse on omasta äidinkielestä? Mitä lisäarvoa sanojen kauneus tuo kielen käyttöön?
- Miten edellä käymänne työskentelyn ja keskustelun pohjalta arvellette ihmisen menettävän, kun hän menettää kosketuksen omaan äidinkieleensä?
- Pohtikaa syitä siihen, miksi Raamatun kääntäminen eri kielille on merkityksellistä.

Pohdintatehtävän voi antaa myös pienryhmille, mikäli isommassa ryhmässä keskustelua ei synny. Lopuksi voidaan käydä kokoava keskustelu, jossa ryhmät esittävät keskustelussa esiin nousseita näkökulmia.

5. Päätös (5 min)

Kielen kautta ilmaistaan paljon enemmän kuin pelkkiä asioita. Omassa kielessä on sanoja, joihin liittyy kokemuksia ja niihin liittyviä tunteita omasta kulttuurista. Ei liene sattumaa, että suomen kielen kauneimpien sanojen listalta löytyy sanoja kuten ”kesäyö”, ”löyly” tai ”sisu”. Oman kielen vaaliminen sekä puheessa että kirjoitettuna on merkityksellistä kokonaisten kulttuurien säilymisen kannalta. Monissa kieliyhteisöissä – myös Suomessa, Raamattu on ensimmäinen kirja, joka on käännetty paikalliskielelle. Käännöstyön ansiosta kieli saa näkyvän muodon. Pyhän kirjan kääntäminen lisää kielen arvostusta. Samalla ihmiset voivat lukea Jeesuksesta ja Jumalan suurista teoista omalla tunnekielilläään. Sitä kautta Jeesus ei ole enää vain etäinen hahmo toisessa kulttuurissa, vaan hänestä tulee omaa kieltä puhuva veli. Raamatun kertomukset eivät enää kuulu vain joillekin muille, vaan myös meille.